EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.5.2022
COM(2022) 613 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Horvaatia 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta

{SWD(2022) 613 final} - {SWD(2022) 640 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Horvaatia 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. See aitab majandusel taastuda ja teha eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks kestlikke ja majanduskasvu soodustavaid reforme ja investeeringuid, tugevdades samas liikmesriikide majanduse vastupidavust ja potentsiaalset majanduskasvu. Samuti aitab see tugevdada riigi rahanduse kestlikkust ning edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis. [XX.] juunil 2022 ajakohastati kooskõlas määruse (EL) 2021/2411 artikli 11 lõikega 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

(2) 24. novembril 2021 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2022)

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse 2021. aasta mais Portos toimunud sotsiaaltippkohtumisel veelkord kinnitatud ühist kohustust rakendada edasi Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 17. novembril 2017. Euroopa Ülemkogu kiitis 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid heaks 25. märtsil 2022. 24. novembril 2021 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande,[4] milles nimetati Horvaatiat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka ettepaneku 2022. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 14. märtsil 2022.

(3) Venemaa sissetung Ukrainasse pärast ülemaailmset pandeemiat on märkimisväärselt muutnud geopoliitilist ja majanduslikku olukorda. Sissetungi mõju liikmesriikide majandusele avaldub näiteks kõrgemates energia- ja toiduhindades ning kehvemates kasvuväljavaadetes. Kõrgemad energiahinnad mõjutavad eelkõige kõige haavatavamaid leibkondi, kes kannatavad energiaostuvõimetuse all. EL seisab silmitsi ka Ukrainast põgenevate inimeste enneolematu sissevooluga. Sellega seoses käivitati 4. märtsil 2022 esimest korda ajutise kaitse direktiiv,[5] millega anti Ukrainast pärit põgenikele õigus seaduslikult ELis viibida ning juurdepääs haridusele ja koolitusele, tööturule, tervishoiule, eluasemele ja sotsiaalhoolekandele.

(4) Võttes arvesse kiiresti muutuvat majanduslikku ja geopoliitilist olukorda, jätkub Euroopa poolaasta raames 2022. aastal majandus- ja tööhõivepoliitika ulatuslik koordineerimine, lähtudes samal ajal taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisnõuetest, nagu on märgitud 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsis. Vastuvõetud taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine on oluline poliitiliste prioriteetide elluviimiseks Euroopa poolaasta raames, kuna kavades käsitletakse kõiki 2019. ja 2020. aasta poolaasta tsüklites esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019. ja 2020. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21, nagu ka riigipõhised soovitused, mis esitati enne muudetud kava esitamise kuupäeva.

(5) Alates 2020. aasta märtsist on kohaldatud üldist vabastusklauslit[6]. Oma 3. märtsi 2021. aasta teatises[7] esitas komisjon oma seisukoha, et otsuse tegemisel üldise vabastusklausli kohaldamise lõpetamise või jätkamise kohta tuleks lähtuda majandusolukorra üldhinnangust, kusjuures peamiseks kvantitatiivseks kriteeriumiks peaks olema ELi või euroala majandustegevuse tase võrreldes kriisieelse tasemega (2019. aasta lõpp). Võttes arvesse suurenenud ebakindlust ja majandusväljavaateid ohustavaid suuri langusriske Euroopas toimuva sõja kontekstis, enneolematut

---

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

5 Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

6 Komisjoni teatis nõukogule stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta, Brüssel, 20.3.2020 (COM(2020) 123 final).

7 Komisjoni teatis nõukogule „Üks aasta pärast COVID-19 puhangu algust: eelarvepoliitika meetmed“, Brüssel, 3.3.2021 (COM(2021) 105 final).

energiahindade tõusu ja jätkuvaid häireid tarneahelates, on põhjendatud stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamisaja pikendamine 2023. aasta lõpuni.

(6) 2021. aasta lähenemisprogrammi käsitlevas nõukogu 18. juuni 2021. aasta arvamuses esitatud lähenemisviisi kohaselt on eelarvepoliitikat praegu kõige parem mõõta esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid[8]. Selleks et hinnata, kas riigi eelarvepoliitika on konservatiivne ja kas eelarve struktuur soodustab kestlikku taastumist kooskõlas rohe- ja digipöördega, pööratakse üldisest eelarvepoliitikast kaugemale minnes tähelepanu ka riiklikult rahastatavate[9] esmaste jooksvate kulude (millest on maha arvatud kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmed ja välja jäetud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ja investeeringute arengule.

(7) 2. märtsil 2022 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse 2023. aasta eelarvepoliitika üldised suunised, et toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist[10]. Komisjon märkis, et 2022. aasta talveprognoosi makromajandusliku prognoosi kohaselt näib üleminek 2020.–2022. aasta üldiselt toetavalt eelarvepoliitikalt üldiselt neutraalsele eelarvepoliitikale 2023. aastal asjakohane, kuid samal ajal tuleb olla valmis reageerima muutuvale majandusolukorrale. Komisjon teatas, et 2023. aasta eelarvesoovitused peaksid jätkuvalt olema liikmesriigiti diferentseeritud ja nendes tuleks arvesse võtta võimalikku ülekanduvat mõju riikide vahel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kajastama suuniseid oma stabiilsus- ja lähenemisprogrammides. Komisjon võttis kohustuse jälgida tähelepanelikult majandusarengut ja kohandada oma poliitikasuuniseid vastavalt vajadusele ning hiljemalt 2022. aasta mai lõpus esitatavas Euroopa poolaasta kevadpaketis.

(8) Seoses 2. märtsil 2022 esitatud eelarvesuunistega võetakse 2023. aasta eelarvesoovitustes arvesse halvenenud majandusväljavaateid, suurenenud ebakindlust ja täiendavaid langusriske ning võrreldes talveprognoosiga kiiremat inflatsiooni. Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelarvemeetmete abil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse ning säilitada kõige haavatavamate leibkondade ostujõud, et leevendada energiahinna tõusu mõju ja aidata piirata teisest inflatsioonisurvet sihipäraste ja ajutiste meetmete abil; eelarvepoliitika peab jääma paindlikuks, et kohaneda kiiresti muutuvate oludega, ning see peab olema riigiti diferentseeritud sõltuvalt nende eelarve- ja majandusolukorrast, sealhulgas võttes arvesse kriisi mõju ja Ukrainast põgenenud inimeste sisserännet.

(9) 14. mail 2021 esitas Horvaatia vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon on määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust,

---

8 Käesolevas soovituses esitatud hinnangud eelarvepoliitika ja selle komponentide kohta on komisjoni hinnangud, mis põhinevad komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi aluseks olevatel eeldustel. Komisjoni hinnangud keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu kohta ei hõlma selliste reformide positiivset mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ja võivad hoogustada potentsiaalset majanduskasvu.

9 Ei rahastata taaste- ja vastupidavusrahastust ega muudest ELi vahenditest antavate toetustega.

10 Komisjoni teatis nõukogule: eelarvepoliitika suunised 2023. aastaks, Brüssel, 2.3.2022, COM(2022) 85 final.

tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 20. juulil 2021 võttis nõukogu vastu otsuse Horvaatia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta[11]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Horvaatia on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(10) 28. aprillil 2022 esitas Horvaatia kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artiklis 4 sätestatud tähtajaga oma 2022. aasta riikliku reformikava ja 29. aprillil 2022 oma 2022. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2022. aasta riiklik reformikava ka Horvaatia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(11) 23. mail 2022 avaldas komisjon Horvaatia kohta 2022. aasta riigiaruande[12]. Selles hinnati Horvaatia edusamme nõukogu poolt 2019., 2020. ja 2021. aastal vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti taaste ja vastupidavuse tulemustabeli põhjal kokkuvõte sellest, kuidas Horvaatia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega, sealhulgas nendega, mis tekivad seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse. Samuti hinnati Horvaatia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Horvaatia kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 23. mail 2022[13]. Komisjon jõudis järeldusele, et Horvaatias ei ole enam makromajanduslikku tasakaalustamatust. Eelkõige on tehtud olulisi edusamme erasektori võlakoormuse ja netoväliskohustuste vähendamisel, samal ajal kui valitsemissektori võlg on endiselt suur, kuigi see on võtnud taas vähenemissuuna, mis tõi enne pandeemiat kaasa märkimisväärse edasimineku.

(13) 20. juulil 2020 soovitas nõukogu Horvaatial võtta 2020. ja 2021. aastal kooskõlas üldise vabastusklausliga kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale ning toetada majandust ja selle taastumist. Samuti soovitas nõukogu Horvaatial juhul, kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla kestlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Eurostati kinnitatud andmete põhjal vähenes Horvaatia valitsemissektori eelarve puudujääk 7,3 %-lt SKPst 2020. aastal 2,9 %-le SKPst 2021. aastal. Horvaatia eelarvepoliitilised meetmed toetasid majanduse taastumist 2021. aastal, samal ajal kui ajutised erakorralised toetusmeetmed vähenesid 3,3 %-lt SKPst 2020. aastal 2,1 %-le SKPst 2021. aastal. Horvaatia 2021. aasta meetmed on kooskõlas nõukogu 20. juuli 2020. aasta soovitusega. 2020. ja 2021. aastal valitsuse poolt kaalutlusõiguse alusel võetud eelarvemeetmed olid enamasti ajutised või kompenseeritud tasakaalustavate

[11] Nõukogu 6. juuli 2021. aasta rakendusotsus Horvaatia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 10149 2021).

[12] SWD(2022) 613 final.

[13] SWD(2022) 633 final.

meetmetega. Samal ajal ei olnud mõned 2021. aastal valitsuse poolt kaalutlusõiguse alusel vastu võetud meetmed ajutised ega kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega, kusjuures peamiselt hõlmasid need üksikisiku ja äriühingu tulumaksu vähendamist, mille maht oli 0,5 % SKPst. Eurostati kinnitatud andmete kohaselt oli valitsemissektori võlg 2021. aastal 79,8 % SKPst.

(14) 2022. aasta lähenemisprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2022. aastal ettevaatlik ja edaspidi soodne. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2022. aastal 3,0 % ja 2023. aastal 4,4 %. Seevastu komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2022. aastal suurem (3,4 %) ja 2023. aastal väiksem (3,0 %), kusjuures erinevus tuleneb peamiselt sellest, et Horvaatia ametiasutused ootavad 2022. aastal leibkondade reaaltarbimise väiksemat kasvu. Valitsus prognoosib oma 2022. aasta lähenemisprogrammis, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk väheneb 2022. aastal pisut, 2,8 %-le SKPst, ja seejärel 2023. aastal 1,6 %-le SKPst. See väike vähenemine 2022. aastal kajastab peamiselt majandustegevuse kasvu ja enamiku erakorraliste meetmete lõpetamist. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aastal 76,2 %ni ja seejärel 2023. aastal 71,7 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2022. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2022. ja 2023. aastal vastavalt 2,3 % SKPst ja 1,8 % SKPst. See on väiksem kui 2022. aastaks prognoositud eelarvepuudujääk ja suurem kui lähenemisprogrammis 2023. aastaks prognoositud eelarvepuudujääk, peamiselt seetõttu, et komisjon prognoosib 2022. aastaks väiksemaid kapitali põhivarasse kogumahutuse kulusid ja muid kulusid. Lisaks hõlmab komisjoni prognoos mõnevõrra väiksemat tulude ja kulude muutust, mis on tingitud inflatsiooniväljavaate erinevusest. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2022. aastal väiksem (75,3 %) ja 2023. aastal suurem (73,1 %).

Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on keskpika perioodi (kümme aastat) keskmine potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 2,2 %. See hinnang ei hõlma aga selliste reformide mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ning võivad hoogustada Horvaatia potentsiaalset majanduskasvu.

(15) 2022. aastal kaotab valitsus järk-järgult enamiku COVID-19 kriisile reageerimiseks võetud meetmetest, nii et ajutised erakorralised toetusmeetmed peaksid prognooside kohaselt vähenema 2,1 %-lt SKPst 2021. aastal 0,4 %-le SKPst 2022. aastal. 2022. aasta valitsemissektori eelarvepuudujääki mõjutavad energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud meetmed, mille maht on komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt 2022. aastal 0,4 % SKPst ja 2023. aastal 0,2 % SKPst[14]. Need meetmed hõlmavad peamiselt sotsiaalsiirdeid vaesematele leibkondadele, ettevõtete toetamist ja energiatarbimise kaudsete maksude alandamist. Need meetmed on enamjaolt ajutised. Kui aga energiahinnad jäävad kõrgeks ka 2023. aastal, võidakse mõned neist meetmetest säilitada. Mõned neist meetmetest ei ole suunatud, eelkõige energiatarbimise kaudsete maksude üldine alandamine. Valitsemissektori eelarvepuudujääki mõjutavad ka Ukrainast põgenenud

[14] Näitajad kajastavad alates 2021. aasta sügisest võetud meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

isikutele ajutise kaitse pakkumise kulud, mille maht on komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt 2022. aastal 0,1 % SKPst ja 2023. aastal 0,1 % SKPst[15].

(16) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Horvaatial[16] säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud. Ühtlasi soovitas nõukogu Horvaatial hoida riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasv kontrolli all. Samuti soovitati Horvaatial juhul, kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada riigi rahanduse kestlikkus keskpikas perspektiivis, ning samal ajal suurendada investeeringuid, et suurendada kasvupotentsiaali.

(17) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi ja Horvaatia 2022. aasta lähenemisprogrammis esitatud teabe põhjal prognoositakse, et eelarvepoliitika on 2022. aastal toetav (–1,8 % SKPst), nagu soovitas nõukogu[17]. Horvaatia kavatseb jätkuvalt toetada majanduse taastamist, kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut täiendavate investeeringute rahastamiseks, nagu on soovitanud nõukogu. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavate kulutuste positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2021. aastaga suurenema 0,5 protsendipunkti SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2022. aastal andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti[18]. Seepärast kavatseb Horvaatia säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu on soovitanud nõukogu. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) 2022. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,0 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmab energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetavate meetmete (0,4 % SKPst) ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse andmise kulude (0,1 % SKPst) täiendavat mõju, samas kui osaliselt inflatsiooni suurenemist kajastavad suuremad vahetarbimiskulud peaksid samuti aitama kaasa jooksvate netokulude kasvule. Seepärast ei hoia Horvaatia komisjoni praeguste hinnangute kohaselt 2022. aastal oma riiklikult rahastatud jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all.

(18) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika seisund, eeldusel et poliitikat ei muudeta, 2023. aastal –0,7 % SKPst[19]. Prognooside kohaselt jätkab Horvaatia 2023. aastal taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste kasutamist, et rahastada täiendavaid investeeringuid majanduse taastamise toetuseks. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavate kulutuste

---

15 Eeldatakse, et Ukrainast ELi põgenenud isikute koguarv jõuab 2022. aasta lõpuks järk-järgult 6 miljonini ning nende geograafiline jaotus põhineb olemasoleva diasporaa suurusel, vastuvõtva liikmesriigi elanikkonna suhtelisel suurusel ja Ukrainast põgenenud isikute tegelikul jaotusel üle kogu ELi 2022. aasta märtsi seisuga. Inimese kohta arvutatud eelarvekulude puhul põhinevad hinnangud komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Euromodi mikrosimulatsiooni mudelil, võttes arvesse nii võimalikke rahaülekandeid inimestele kui ka mitterahalisi hüvitisi, nagu haridus ja tervishoid.

16 Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2021. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 48).

17 Näitaja miinusmärk (plussmärk) vastab esmaste kulude kasvu liigsele (vähesele) kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades ekspansiivsele (pärssivale) eelarvepoliitikale.

18 Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma veidi pärssiva panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

19 Näitaja miinusmärk vastab esmaste kulude kasvu liigsele kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades ekspansiivsele eelarvepoliitikale.

positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2022. aastaga suurenema 0,5 protsendipunkti võrra. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2023. aastal andma eelarvepoliitikasse veidi ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti[20]. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) 2023. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse üldjoontes neutraalse panuse –0,2 protsendipunkti. See hõlmab mõne energiahindade tõusu leevendamiseks võetud meetme järkjärgulise kaotamise mõju (0,2 % SKPst). Seetõttu sõltub riiklikult rahastatavate jooksvate kulude üldjoontes neutraalne panus osaliselt energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmete järkjärgulisest kaotamisest, nagu praegu kavandatud.

(19) 2022. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema 1,6 %-le SKPst 2024. aastal ja 1,2 %-le SKPst 2025. aastal. Seega peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk jääma 2025. aastal alla 3 % SKPst. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2025. aastaks vähenema – 2024. aastal 68,9 %-le ja 2025. aastal 66,9 %-le. Komisjoni analüüsi põhjal näivad võla kestlikkusega seotud riskid keskpikas perspektiivis keskmised.

(20) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need aitavad lahendada kõiki majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme või olulist osa majanduslikest ja sotsiaalsetest probleemidest, millele on osutatud riigipõhistes soovitustes, mille nõukogu esitas Horvaatiale Euroopa poolaasta raames 2019. ja 2020. aastal, nagu ka riigipõhistes soovitustes, mis esitati enne kava vastuvõtmise kuupäeva.

(21) Eelkõige käsitletakse kavas riigipõhiseid soovitusi ning eelarveraamistiku tugevdamise reforme, aktiivse tööturupoliitika meetmeid ja haridusreformi, mille eesmärk on parandada juurdepääsu haridusele ning hariduse kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele. Horvaatia tervishoiusüsteemis esinevate probleemide lahendamiseks võetakse meetmeid, mille eesmärk on parandada tõhusust, kvaliteeti, kättesaadavust ja rahalist jätkusuutlikkust, mida COVID-19 pandeemia eriti rängalt mõjutas. Peale selle käsitletakse kavas riigipõhiseid soovitusi neis valdkondades, edendades energeetikasektori CO_2 heite vähendamist, suurendades üldist energiatõhusust ja keskendudes investeeringutele kestlikku transporti ning digitaristusse ja -teenustesse. Lisaks sisaldab kava kaugeleulatuvaid meetmeid avaliku halduse ja kohtusüsteemi tõhususe parandamiseks, korruptsiooni ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks, ettevõtluskeskkonna parandamiseks, teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute toetamiseks ning teadusuuringute ja innovatsiooni poliitilise tähtsuse suurendamiseks.

(22) Horvaatia taaste- ja vastupidavuskava rakendamine aitab eeldatavasti teha täiendavaid edusamme rohe- ja digipöörde valdkonnas. Horvaatia kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad kava kogueraldisest 40,3 %, samas kui digieesmärke toetavad meetmed moodustavad kava kogueraldisest 20,4 %. Taaste- ja vastupidavuskava täielik rakendamine kooskõlas asjakohaste eesmärkide ja sihtidega aitab Horvaatial COVID-19 kriisist kiiresti taastuda, tugevdades samal ajal tema vastupanuvõimet. Sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline

[20] Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma veidi pärssiva panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(23) Horvaatia ei ole veel esitanud partnerluslepingut ega muid ühtekuuluvuspoliitika programmidokumente[21]. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrusega (EL) 2021/1060 peab Horvaatia arvesse võtma asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi ühtekuuluvuspoliitika 2021.–2027. aasta fondide programmitöös. See on eeltingimus ühtekuuluvuspoliitika fondidest saadava rahalise toetuse tulemuslikkuse suurendamiseks ja lisaväärtuse maksimeerimiseks, edendades samal ajal nende fondide ning muude liidu vahendite ja fondide vahelist koordineerimist, vastastikust täiendavust ja sidusust. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvuspoliitika programmide edukas rakendamine sõltub ka selliste kitsaskohtade kõrvaldamisest, mis pärisvad investeeringuid, mis toetavad rohe- ja digipööret ning tasakaalustatud territoriaalset arengut.

(24) Versailles' deklaratsioonis ELi riigipeade ja valitsusjuhtidelt saadud volituste kohaselt soovitakse kavaga „REPowerEU" kaotada võimalikult kiiresti Euroopa Liidu sõltuvus Venemaalt imporditavast fossiilkütusest. Selleks määratakse dialoogis liikmesriikidega kindlaks kõige sobivamad projektid, investeeringud ja reformid riiklikul, piirkondlikul ja ELi tasandil. Nende meetmete eesmärk on vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja suunata fossiilkütuste import Venemaalt eemale.

(25) Horvaatia on võtnud kohustuse lõpetada 2033. aastaks järk-järgult kivisöe kasutamine elektri tootmiseks. 2020. aastal saavutas Horvaatia taastuvatest energiaallikatest toodetud energia 28 % osakaalu summaarses energia lõpptarbimises, ületades oma 20 % eesmärki. Horvaatia peab kiirendama CO_2 heite vähendamiseks tehtavaid jõupingutusi, sealhulgas tööstuses, vähendama sõltuvust Venemaalt imporditavast energiast ning võtma meetmeid ühtse turuga integreerumise edendamiseks. 2021. aastal moodustas Venemaalt imporditud gaas 22 % kõigist maagaasitarnest, samas kui 57 % imporditi uue veeldatud maagaasi terminali kaudu (mis alustas tööd 2021. aasta alguses). Gaasi ja nafta osakaal Horvaatia energiaallikate jaotuses on vastavalt 30,3 % ja 33,7 %. Gaasiga seotud uued taristu- ja võrguinvesteeringud peaksid võimaluse korral olema tulevikukindlad, et hõlbustada nende pikaajalist kestlikkust tulevikus säästvatele kütustele kohandamise kaudu.

Turvalise ja taskukohase taastuvenergia arendamise puhul on märkimisväärne potentsiaal tuule- ja päikeseenergial, mis moodustavad ligikaudu 2,1 % energiaallikate jaotusest (osakaalud kogu olemasolevas elektritootmisvõimsuses on vastavalt 13 % ja 1 %), ning geotermilistel energiaallikatel. Energiasüsteemi tõhususe, energiavarustuskindluse ja turuintegratsiooni parandamise põhiaspektid on järgmised: taastuvenergiaalaste loamenetluste lihtsustamine, energiakogukondade arengu toetamine ja taastuvatesse energiaallikatesse tehtavate investeeringute kiirendamine, sealhulgas kodumajapidamistes ja väikesemahuliste süsteemide puhul.

Rohepöörde toetamiseks on vaja elektrienergia ülekande- ja jaotusvõrke täiendavalt ajakohastada, samal ajal kui investeeringud elektrienergia salvestamisse on taastuvate

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

energiaallikate suure osakaaluga energiasüsteemi haldamisel keskse tähtsusega. Täiustusi tuleb teha ka kütte- ja jahutussektoris, eelkõige minna fossiilkütustel põhinevatelt kaugküttesüsteemidelt ja individuaalsetelt küttesüsteemidelt üle taastuvatele energiaallikatele otse või elektritootmise kaudu.

(26) Energiatõhususe valdkonnas tuleb võtta meetmeid hoonefondi renoveerimise kiirendamiseks, energiatõhusate eluasemete, eelkõige sotsiaaleluruumide tagamiseks ning gaasi- ja õlikatelde asendamiseks soojuspumpadega ning muude tõhusamate ja keskkonnahoidlikumate lahendustega. Lisaks on vaja rohkem meetmeid, et vähendada Horvaatia transpordisektori sõltuvust naftast, eelkõige suurendades ühistranspordi kasutamist ja muutes selle keskkonnahoidlikumaks, kasutades arukaid transpordisüsteeme, võttes kasutusele elektrisõidukite laadimisjaamad ja vesinikkütusega sõidukite tanklad ning sellised sõidukid üldisemalt, investeerides liikuvustaristusse ning suurendades heiteta ja vähese heitega sõidukite kasutuselevõttu. Paketi „Eesmärk 55“ eesmärgi saavutamiseks tuleb veelgi vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust.

(27) Kuigi kliimaneutraalsusele ülemineku ja fossiilkütustest loobumise kiirendamine tekitab mitmes sektoris märkimisväärseid ümberkorralduskulusid, saab Horvaatia ühtekuuluvuspoliitika raames kasutada õiglase ülemineku mehhanismi, et leevendada ülemineku sotsiaal-majanduslikku mõju kõige enam mõjutatud piirkondades. Lisaks saab Horvaatia kasutada Euroopa Sotsiaalfond+, et parandada tööhõivevõimalusi ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust.

(28) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2022. aasta lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[22] kajastub allpool esitatud soovituses 1.

(29) 10. juulil 2020 lisati Horvaatia kuna ettevalmistava sammuna euro kasutuselevõtuks Euroopa vahetuskursimehhanismi II (ERM II). Majandusliku ja finantsstabiilsuse säilitamiseks ning majanduse kestliku lähenemise tulemuslikuks saavutamiseks on Horvaatia ametiasutused kohustunud rakendama konkreetseid poliitikameetmed seoses rahapesuvastase võitluse, ettevõtluskeskkonna, avaliku sektori juhtimise ja kohtusüsteemiga. Horvaatia edusamme euro kasutuselevõtuks vajalike nõuete täitmisel hinnatakse Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskpanga 2022. aasta lähenemisaruannetes.

SOOVITAB Horvaatial võtta 2022. ja 2023. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasv oleks kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga, võttes arvesse jätkuvat ajutist ja suunatud toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, mis on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut, kava „RePowerEU“ ja muid ELi vahendeid. Järgida pärast 2023. aastat eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne keskpika perioodi eelarvepositsioon.

2. Jätkata oma taaste- ja vastupidavuskava rakendamist kooskõlas nõukogu 20. juuli 2021. aasta rakendusotsuses esitatud eesmärkide ja sihtidega. Esitada 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid, et viia lõpule läbirääkimised komisjoniga ja alustada nende dokumentide rakendamist.

[22] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

3. Mitmekesistada fossiilkütuste importi ja vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest. Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, keskendudes eelkõige tuule-, päikese- ja geotermilisele energiale, muu hulgas taastuvenergia väikesemahulise tootmise ja energiakogukondade arendamise kaudu, eelkõige lihtsustades halduslubade andmise menetlusi. Jätkata elektrienergia ülekande- ja jaotusvõrkude ajakohastamist ning investeerida elektrienergia salvestamisse. Tõhustada meetmeid energianõudluse vähendamiseks, parandades eelkõige eluhoonete energiatõhusust, ning vähendada kütte- ja transpordisektori sõltuvust fossiilkütustest.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja